

Nytt om gammelt

Februar 2019 – Nr. 1/19

FÅBERG OG LILLEHAMMER HISTORIELAG

Fåberg og Lillehammer historielag har årsmøte i Betel i Rudsbygd søndag 3. mars 2019 kl. 16

Gausdalsvegen 879. (Gausdalsvegen = fv. 255.)

Betel ligger på øversida av vegen, ca. 700 m før grensa til Gausdal kommune.

Sakliste

1. Godkjenning av innkallingen.
2. Konstituering.
3. Styrets årsmelding for 2018.
4. Godkjenning av regnskap for 2018.
5. Innkomne saker (Saker som
6. Aktiviteter og budsjett 2019 til uttale.
7. Medlemskontingent for 2019 (Forslag: uendret.)
8. Valg.

ønskes behandlet av årsmøtet må være styret i hende innen 25. februar).

Det blir enkel servering.

Haldis Tunset kåserer om Rudsbygd.

Om noen trenger transport vil vi prøve å ordne det. Ring 924 03 233 (Jostein Valved).

Nytt prosjekt:

Historia om bureisingsbrukene i Fåberg

Myndigheten ga i første halvdel av 1900-tallet tilskudd og lån til mange som ville rydde seg et gardsbruk i utmark eller tilrettelagte felt. I Fåberg vart det rydda 43 slike bureisingsbruk, og så seint som i 1981 var 35 av de i drift.

Til å samle historia om denne bureisinga og disse bruka er historielaget i ferd med å starte et prosjekt med Ådne Nordheim som prosjektleder. Ellers blir Terje Holen, Kjetil Rolseth, Trond Feiring, Kari Brennum og Grethe Borgen med. Vi ønsker også å få andre i tale.

Et typisk bureisingsbruk er Åseng (nærmest), her slik det lå på Kvarvet i Sør-Fron før det ble flytta til Maihaugen.

Årsmelding 2018 for Fåberg og Lillehammer historielag

Årsmøtet 2018

Årsmøtet ble holdt på Vingrom Sangerhus søndag 11. mars 2018, kl. 1600. Leder Grethe Borgen ønsket 39 frammøtte velkommen. De fleste årsmøtedokumentene var gjengitt i medlemsbladet Nytt om gammelt nr. 1/18. Jon Thorsrud ble utnevnt til æresmedlem. Under kaffen etter årsmøtet fortalte Einar Rindal om Sangerhuset, Inger Elisabeth Fryjordet viste bilder og fortalte om bygda Vingrom og Gerd Rindal ledet allsang av «Vingromsangen».

Tillitsvalgte 2018

Etter årsmøtet 2018 har disse hatt årsmøtevalgte verv:

Styret konstituert etter årsmøtet 11. mars

Leder: Grethe Borgen, 2018-2019

Styremedlemmer: Mikael Finsveen (nestleder), 2018-2019

Anette Røsjorde (sekretær), 2018

Jostein Valved (kasserer), 2017-2018

Reidar Bostad, 2017-2018

Varamedlem: Lena Wottestad Owren, 2018

Andre tillitsvalgte (alle valgt for 1 år):

Revisor: Per Erik Engebregtsen

Vararevisor: Anne Karin Lunke

Valgkomite: Thorstein Hernes, Randi Høstmælingen og Einar Rindal.

Styret har i 2018 hatt 9 styremøter og behandlet 63 saker.

Bok og medlemsblad

Årbok nr. 37 ble lansert søndag 4. november 2018 kl. 17.00 i Lillehammer kirkesenter med rundt 120 personer til stede. Boken har et variert og allsidig innhold og ble godt mottatt. I redaksjonskomiteen for årbok er Live Sætre, Geir Linberg, Rønnaug Hovhaugholen, Jorun Krukhoug Kilvær, Halgrim Øistad og Jørgen Skaug. Grethe Borgen og Kari Brennum har også i år laget register til årboka. Ivar Olstad har lest korrektur.

«Nytt om gammelt» ble sendt til alle medlemmer i februar, mai og august 2018.

Representasjon

Fåberg og Lillehammer historielag var i år vertskap for Gudbrandsdal historielag sitt årsmøte på Jørstadmoen lørdag 21. april. Jens Homb hadde ordnet med omvisning i Modellkammeret, Ole Rønning fortalte om Jørstadmoens historie og Grethe Borgen orienterte om vårt arbeid. Nina G. Skurdal deltok på det årlige møtet med lag og foreninger i Lillehammer kommune.

Turer

Søndag 17. juni ble Historielagets sommertur arrangert, som vandretur til Sundgården i Fåberg. Tidligere lærere på Smestad

Regnskap og budsjettforslag

Bestemte aktiviteter

	Regnskap 2017		Budsjett 2018	
	Inntekt	Kostnad	Inntekt	Kostnad
	kr	kr	kr	kr
Gi ut ny årbok (2019: årbok nr. 38)	172 930	160 806	175 000	162 000
Salgsvirksomheten (med lager, forsikring, lansering m.v.)	5 555	49 302	4 000	47 000
Arbeid for å få navneplater på krigsgravstedet Jørstadmoen		9 802		5 000
Dokumentere setrene i Fåberg, og i 2017 gi ut bok	248 390	214 288	25 000	10 000
Nytt prosjekt: bureisingsbruk i Fåberg				
Gamle utmarksnavn – koordinatfeste disse på kart				
To medlemsturer	18 700	26 030	19 000	26 000
Ca. 8 lokalhistoriske seminarer	12 000	40 504	12 000	41 000
Gi ut 3 nr. av Nytt om gammelt		23 340		30 000
Fotogruppa		18 047		5 000
Fåberg og Mesna kulturstier		805		3 000
Vurdere digitalisere / videreføre "Gate og gutu" (utgåar)				7 500
Ny nettside 2018 (ferdig 2018)				10 000
PR-gruppe: ny brosjyre, rull-up (ferdig 2017)		9 000		500

Andre inntekter og kostnader

Årskontingent fra medlemmene	86 719		86 000	
Kontingent til Landslaget for lokalhistorie og GH		7 828		8 000
Mva-kompensasjon	28 186		25 000	
Grasrotmidler (fra Norsk Tipping AS)	4 314		4 000	
Aktivitetsstøtte fra Lillehammer kommune	5 000		5 000	
Salg av eldre bøker	29 799	36	25 000	
Salg av andres bøker				
Godtgjøring til styret		19 400		20 000
Tilskott til redaksjonskomiteen og Sundgården				
Andre inntekter og kostnader		27 313		30 000
Finansinntekter (renteinntekt)	4 168		5 000	
Fra/til bundet fond (Fåberg kultursti)	805	1 000	3 000	
Sum	616 567	607502	388 000	405 000
Underskudd budsjett 2018 og 2019			17 000	
Overskudd regnskap 2017 og 2018		9 065		

ungdomsskole, Kirsten Andberg og Anne Fænn Bergseth, fortalte om Sundgården i gammel tid, om ulykken 10. desember 1816 og om Smestad ungdomsskoles engasjement i aktivitetene som utøves på gården. Det var varslet regnbyger, noe som nok påvirket oppmøtet: det deltok 15 personer.

Det ble avholdt setertreff 1. juli på Kaussetra på Nordseter ledet av Ådne Norheim. Dette var en takk til alle som bidro i arbeidet med seterboka «Å, jeg vet en seter».

Historielagets høsttur gikk til Grimsdalen og «Rondane rundt» 9. september. Det var 59 deltakere. Etter en stopp på stedet der Harald Sohlberg malte sitt berømte «Vinternatt i Rondane», fortsatte turen gjennom Grimsdalen, en av Norges lengste seter-daler. På Grimsdalshytta var det rømmegrøt og spekemat til lunsj, og vi fikk vite litt om dalen, seterdrifta og hytta. Neste stopp Kvam, med omvisning i Gudbrandsdal krigsminnesamling, og etterpå kaffe og informasjon om Skottetoget og Jon Selvors' samling på Vertshuset Sinclair.

Lokalhistoriske seminar

I samarbeid med Høgskolen i Innlandet arrangeres det lokalhistoriske seminar i Litteraturhuset, Lillehammer bibliotek. Det ble gjennomført 4 på våren og 4 på høsten:

- 10. 1.: Brynjulf Handgård om Hans Grindal, gardsgutten fra Østerdalen som ble tomtebaron på Lillehammer og byens rikeste mann* (60 delt.)
- 24. 1.: Marit Hosar om pikeskolen på Hammerseng og kvin-

Etter ca. 15 år som revisor i historielaget, trakk Sigvart Ulven (t.h.) seg i 2018, og fikk takk og lovord. Årsmøtet valgte Per Erik Engebretsen (t.v.) til ny revisor.

nene som stod bak (130 delt.)

- 7. 2.: Ådne Norheim om seterbruket i Fåberg (70 delt.)
- 21. 2.: Inger Bjørnhaug om arbeids- arbeidsmiljø ved Mesna Kartonfabrik på 50- og 60-tallet (60 delt.)
- 3. 10. Ragnvald Jevne: Historisk perspektiv på vår lokale turistforening DNT Lillehammer (50 delt.)
- 17. 10.: Bjørg Ida Berget: Sinnssykeasylenes fremvekst i Norge med eksempler fra Prestseter asyl 1913-1918 (45 delt.)
- 31. 10.: Tore Pryser: Kapteins-

Fortsettelse side 4

Regnskap 2018

Inntekt
kr

Kostnad
kr

172 651

3 858

31 913

34 500

12 000

10 000

5 000

84 975

31 385

7 607

4 000

27 579

3 655

1

25 505

439 629

8 618

18 400

7 462

37 560

395 286

44 343

Budsjett 2019

Inntekt
kr

Kostnad
kr

175 000

4 000

10 000

20 000

12 000

5 000

1 000

85 000

25 000

10 000

4 000

27 000

2 000

6 000

380 000

19 000

399 000

Balanse pr. 31. desember

2017

2018

Eiendeler

Kundekrav 150 375 90 141

Til gode merverdiavgift 23 227 5 147

DNB Liv garantikonto II 616 799 641 192

Bankinnskudd 134 141 225 112

924 542 961 592

Egenkapital og gjeld

Egenkapital 876 325 920 668

Bundet fond – Fåberg kultursti 8 195 8 195

Forskudd fra medlemmer 1 590 950

Anna kortsiktig gjeld 38 432 31 779

924 542 961 592

Regnskapstallene har øre, men er her avrundet til nærmeste hele krone. Ved summeringer kan det derfor bli ei krone for mye eller for lite.

Aktivitetsplan for 2019

- 1) Gi ut årbok 38
- 2) Arbeide videre for navneplater på Jørstadmoen kriegsgravplass i samarbeid med statens kriegsgravtjeneste.
- 3) Få dokumentert historia om lokale bureisingruk
- 4) Gamle stedsnavn – koordinatfestedisser på kart
- 5) Arrangere 2 medlemsturer
- 6) Gjennomføre 8 lokalhistoriske seminarer i samarbeid med Høgskolen i Innlandet
- 7) Gi ut meldingsbladet "Nytt om gammelt" 3 ganger
- 8) Stykke og utvikle undergruppene. Årbokredaksjonen, Fotogruppa, Mesna kultursti, Fåberg kultursti, Turgruppa/Stolpejakt

Nytt om gammelt

utgis av Fåberg og Lillehammer Historielag,
Postboks 331, 2602 Lillehammer.
Bankgiro 2000.24.19115
Vipps-nr. 51 31 6
post@faberghistorielag.no
www.faberghistorielag.no
Jon Thorsrud har tatt seg av produksjonen.

Årsmelding 2018 for Fåberg og Lillehammer historielag – Fortsettelse fra side 3

gårdene og de militære kompaniene i Gudbrandsdalen (75 delt.)

• 14. 11.: Trond Feiring: Da jernbanen kom til Lillehammer i 1894 – fra Hamar. Hvorfor ikke fra Gjøvik? (90 delt.)

* jf. Brynjulf Handgaards artikkel «I sinnet synger skogene» om Hans Grindal i årbok nr. 37 (2018)

Historielagets internettside

Historielaget har fra september 2018 fått en ny, oppdatert hjemmeside. Det er webansvarlig Richard Fauskrud og nestleder Mikael Finsveen som i hovedsak har stått for dette arbeidet. Sida har fått en ny layout med mer fargebruk, tydelige menyer og bedre oversikt. Informasjon om de til enhver tid aktive arbeidsgruppene er mer framtrødende, lederen har fått sin egen spalte og nyheter om hva som rører seg i historielaget vil bli regelmessig presentert. Fagartikler er oppdatert og kvalitets-sikret. Adressen til hjemmesida er: <https://www.faberghistorielag.no/>.

Fotogruppa

Fotogruppa ble nedsatt i 2016 med mandat å etablere et digitalt fotoarkiv. Gruppa har i 2018 bestått av Mikael Finsveen (styrets representant), Kjetil Rolseth, Egil Malme, Vegard Gundersen og Rolf Løvdal. Arkivet er etablert, rutiner er utarbeidet og diverse utstyr er innkjøpt. Det praktiske arbeidet med innlegging og teksting av bildene er godt i gang og det har i 2018 vært jobbet aktivt for å skaffe til veie gamle og interessante bilder. Gruppa har markedsført seg på historielagets hjemmeside, på gruppas egen facebook side, i Nytt om gammelt og ved annen utadrettet virksomhet. Dette har resultert i at 2 av historielagets medlemmer har vært på våre møter og presentert svært interessante bilder som vi kommer til å legge i arkivet. Vi har mottatt bilder fra flere andre og vi er i dialog med noen som har bilder de ønsker at historielaget skal ta vare på. På hjemmesida legges det ut bilder fra arkivet. Arbeidet med å drive aktiv utadrettet virksomhet for å få tilgang til bilder vil bli intensivert i 2019 og flere vil etter hvert bli involvert i arbeidet med digitaliseringen, teksting mv.

Fåberg kultursti

Fåberg kultursti starter ved Fåberg kirke, og etter 4 km ender stien ved Drotten nede ved Lågen. Ved Drotten vil helleristninger med 7 elger innhagd i fjellet ønske oss velkommen. Helleristningene er ikke datert, men trolig være over 6000 år gamle.

Kulturstien har vært hyppig besøkt. I gjesteboka ved Søre Jørstad hadde 376 enkeltpersoner skrevet seg inn, derav 32 utlendinger. Mange grupper i tillegg. Det er utført en god del vedlikehold av Kulturstien også siste året. En vinter med stort snøfall resulterte i knekte og ødelagte trær, og stor ryddeaktivitet var nødvendig for å klargjøre stien. Årsmøte i Fåberg kultursti ble avholdt på Jorekstad 1. oktober 2018 med 8 tilstede. Styret i kulturstien består av 2 representanter fra grunneierne, 2 representanter fra Fåberg og Lillehammer historielag og 2 representanter fra Jørstadmoen skole. Etter årsmøte er styret sammensatt slik: Reidar Bostad, leder (historielaget), Oddgeir Jørstad, nestleder (grunneierne), Andreas Jørstad (historielaget), Kim Ruben Granum (grunneierne). Representanter fra Jørstadmoen skole ble ikke valgt, da skolen vil bruke første året etter byggefasen på ny skole til egen aktivitet. Mona Pettersen fortsetter som revisor.

Mesna kultursti

Arvid Johnsen og Roar Torgersen fra historielaget har i mange år hatt tilsynet med skiltene, og har bedt om avløsning. Det samme har leder Oddvar Pettersen. Ny leder er Arne Edsberg. Fra 2019 vil Norodd Bakkeberg og Øyvind Nyfløt se til og reparere skiltene, som dessverre er noe utsatt for graffiti og hærverk. Rotary tar seg av krattrydding o.l.

Krigsgravgruppa

Krigsgravtjenesten i Kulturdepartementet har i 2018 fått tilbud på å lage plan for krigsgravplassen på Jørstadmoen, der 954 krigsfanger vart gravlagt 1942-45. Når planen foreligger i 2019 og er behandlet i departementet, vil den være grunnlaget for det videre arbeidet. Tiltaket blir så omfattende at det krever egen statsbevilgning. – Historielaget har i 2018 – i samråd med Krigsgravtjenesten – vært avventende. Historielagets oppgave er i ferd med å gå over til å bli pådriver for framdrifta.

Medlemmer

Ved utgangen av 2018 hadde Fåberg og Lillehammer historielag:

- æresmedlemmene Ole H. Rønningen og Jon Thorsrud
- 306 enkeltmedlemmer (314 ved utgangen av 2017)
- 124 familiemedlemskap (127)
- 13 nyinnmeldte i siste del av 2018 som ikke er krevd for 2018-kontingent (11 slike i 2017), til sammen 445 medlemmer/medlemskap (453).

Grethe Borgen

Mikael Finsveen

Reidar Bostad

Jostein Valved

Anette Røsjarde

Lena Wottestad Owren